

Avtoreferat: mohiyati, tuzilishi va ilmiy ahamiyati

(ilmiy tadqiqotchilar uchun ma'lumot)

Avtoreferat – dissertatsiya ishining muallifi tomonidan tayyorlanadigan, dissertatsiyaning asosiy mazmunini, ilmiy yangiliklarini va natijalarini qisqacha bayon qiluvchi hujjat. U dissertatsiyaning o'zini emas, balki uning umumiy tavsifi va xulosalarini o'z ichiga oladi.

Avtoreferatning asosiy vazifalari quyidagilar:

1. Dissertatsiya muallifi olib borgan tadqiqotning dolzarbligi, maqsadi, vazifalari, metodologiyasi va natijalari haqida ilmiy jamoatchilikka, xususan, ixtisoslashgan kengash a'zolariga umumiy tushuncha berish.
2. Himoyadan avval dissertatsiyaning mazmuni, yangilik darajasi va amaliy ahamiyati sinchiklab ko'rib chiqilishi uchun asos bo'lish.
3. Dissertatsiyani himoya qilish jarayonida, ilmiy kengash a'zolari va mutaxassislar o'rtasida muhokama boshlanishi uchun manba sifatida xizmat qilish.

Strukturasi (tuzilishi)

O'zbekiston Respublikasida avtoreferat uchun odatda quyidagi bo'limlar talab qilinadi:

1. Annotatsiya
dissertatsiyaning mavzusi, ob'ekti va predmeti; ishning qisqacha mazmuni.
2. Ishning umumiy tavsifi
muammoning dolzarbligi
muammoning hozirgi holati va u bilan bog'liq tadqiqotlar (o'rganilganlik darajasi)
dissertatsiyaning maqsadi va vazifalari
tadqiqot obyekt va predmeti
foydalanilgan metodlar, usullar
tadqiqotning yangiligi (ilmiy yangilik)
amaliy ahamiyati va foydalanish sohalari
3. Matn qisqacha mazmuni

dissertatsiyaning har bir bobining qisqacha mazmuni yoki asosiy jihatlari; natijalar, tahlil va muhokama elementlari.

4. Xulosa va takliflar

tadqiqot natijalaridan chiqarilgan xulosalar kelajakda amalga oshirilishi mumkin bo'lgan takliflar yoki uni amalda foydalanish yo'llari.

5. Chop etilgan ilmiy ishlar ro'yxati

dissertant tomonidan yozilgan maqolalar, konferensiya materiallari, boshqa ilmiy nashrlar; ularning mavzu va natijalari dissertatsiya mavzusi bilan bog'liqligi ko'rsatiladi.

6. Rezyume (odatda qisqa)

asosan kalit so'zlar, asosiy natijalar, maqsad va metodlar qisqacha beriladi.

Hajmi va format

PhD dissertatsiyalari uchun avtoreferat hajmi taxminan 16 betdan oshmasligi tavsiya etiladi.

Doktorlik dissertatsiyalari uchun - 32 betgacha.

Ijtimoiy-gumanitar fanlar bo'yicha dissertatsiyalarda hajm ko'pincha biroz oshirilishi mumkin (masalan, 30% ga).

Matn shrift va format qoidalari: WORD da yozilishi, ma'lum shrift (masalan, 14 shrift), bandlar (intervallar) va sarlavha, muqova kabi rasmiy shakllarga rioya etilishi kerak.

Normativ-huquqiy asosi

Avtoreferat bilan bog'liq huquqiy va normativ talablar O'zbekiston Respublikasida bir nechta hujjatlar orqali tartibga solinadi:

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi nizomlari.

“Ilmiy darajalar berish tartibi to'g'risida Nizom”.

Universitetlar va ilmiy muassasalarning ichki nizomlari — rasmiylashtirish qo'llanmalari.

Muhim jihatlari va tavsiyalar

Avtoreferat aniq, lo‘nda va ilmiy tilda bo‘lishi kerak — ortiqcha tafsilotlar yoki noaniq iboralar bo‘lmasligi maqsad.

Har bobdagi natijalar va yangiliklar aniq ko‘rsatilishi lozim — ayniqsa muallifning ilmiy hissasi.

Dissertatsiya va avtoreferat o‘rtasida almashinish yoki takrorlanishlar bo‘lishi mumkin, lekin avtoreferatda qisqaroq va tizimli bayon berilishi kerak.

Himoyadan oldin avtoreferat kengash a‘zolariga yuborilishi talab qilinadi..